

Tyl Josef Kajetán

Strakonický dudák

Tyl Kajetán Josef
Strakonický dudák

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=20833750

Содержание

DĚJSTVÍ PRVNÍ	4
VÝSTUP 1., prolog před oponou	4
VÝSTUP 2.	5
VÝSTUP 3.	7
VÝSTUP 4.	12
VÝSTUP 5.	15
VÝSTUP 6.	17
VÝSTUP 7.	21
VÝSTUP 8.	26
Конец ознакомительного фрагмента.	29

Josef Kajetán Tyl

Strakonický dudák

DĚJSTVÍ PRVNÍ

VÝSTUP 1., prolog před oponou

Vystoupí Vocilka v nevalném obleku, který však stříhem prozrazuje lepší časy Vocilka mívá dlouhé vlasy, kníry a bradičku, na zádech malý vak, v ruce tlustou hůl, a zpívá:

Celý svět je jako koule,
těžko na něm stát jen nohama;
nechce-li mít člověk boule,
musí se ho chytat rukama.

Tu to klouže,
tam se boří,
tu je louže,
tam to hoří:

člověk má se jen co točit,
nechce-li si uši smočit.
Kdo však umí chytře hrát,
dovede tu pevně stát.

Vocilka rozhrne oponu příštího obrazu a zmizí.

VÝSTUP 2.

Proměna

Před hospodou ve vsi o pěkné hodince. Děti hledí oknem do šenkovny. Je právě po tanci, ozývá se ještě výskání, tleskání a dupání. Šavlička s motivem: „Generál Laudon jede skrz vesnici“ a Koděra z hospody.

ŠAVLIČKA: I aby do toho prachmilión granátů! Já vím také, co je kus legrace a zábavy, ale tohle vaše vyrazení s kozlíkem – to je mi milé jako březová mast našeho profousa.

KODĚRA: Aj, aj, milý chlapče, cožpak se stal z tebe poustevník? Veselost je ta nejlepší apatyka, a tanec vojáka nezabije.

ŠAVLIČKA: I což je o tanec – mangari! Voják má podle toho podešve, nebýt jen při něm těch vašich zlořečených dud.

KODĚRA: A mordije jo, tak říkáš nebýt? I toť by pak bylo celé posvícení jako kaše bez omastku a perníku.

ŠAVLIČKA: Měli byste mít pořádnou tureckou kapelu – plnou kruchtů muzikantů, helikóny, křídlovky, pozouny –

KODĚRA: I, i, copak ti napadá. Aťsi jen jednájí ty novomódní plechy po městech, aťsi! My tu držíme na dudy; to je poctivá, staročeská muzika.

ŠAVLIČKA: Že by z ní myši utekly.

KODĚRA: Ó, já se při ní zmláda jaktěživ dost vytrdloval.

ŠAVLIČKA: To věřím, protože jste jaktěživ jiné intrády neslyšel; ale kdo byl na vojně –

KODĚRA: To věřím, ten zná muziku – až někdy záda brní.

VÝSTUP 3.

Z hospody vyjde několik chasníků, někteří jenom pro ochlazení, jiní s rosolkou a pivem, i zavdávají děvčatům. Kalafuna jde s houslemi v ruce. Švanda s dudami. Předešlí.

KALAFUNA: Tak zase do kola, mládenci, dokud mi šmytec hupsá, zahrajeme vám něco od podlahy.

ŠAVLIČKA: Buď rád, skřípale, že tě nikdo neslyší.

KALAFUNA: Skřípale? Hehe! – Kdybych tě neznal, Šavličko, myslil bych, že mi chceš míchat žlučí. Já jsem starý primárius.

ŠAVLIČKA: Ty? To si přijď k nám poslechnout primáriusa, když přijede takhle nějaký z Babylónu – nebo odkudsi. Ten hraje, divže si neutrhne ruce, a posluchači dostávají křeče.

KODĚRA: I hrome!

KALAFUNA: He, he – to by byla pěkná muzika!

ŠAVLIČKA: Teď se nesmí hrát – *(napodobí hraní na housle)* tidli dity, didlity – to by nabral! – teď to musí chodit: prásk, bum, šrum – a zase: dlajdlajlaj, jako když se dva hubičkují – to padají tolary.

KODĚRA: Tolary?

ŠAVLIČKA: Teď se vydělají muzikou zlořečené peníze.

KALAFUNA: Že vydělají?

ŠAVLIČKA: Mangari, jako smetí! Tisíce.

KALAFUNA: To je mluvka.

ŠAVLIČKA: Tisíce, povídám, smete takový muzikant podle nejnovější noty za večer!

ŠVANDA: A nač takový člověk hraje?

ŠAVLIČKA: Nač? No – na ledaco.

ŠVANDA: Také na dudy?

ŠAVLIČKA: Na du ... hahaha! To by ještě scházelo.

KODĚRA: Pročpak? Vždyť je to kus poctivé muziky. Dudy pocházejí z časů –

ŠAVLIČKA: Krále Holce.

KODĚRA: I tuhle náš lid začíná už jaksi po jiné muzice uši nastrkovat; ale dokud jsem tady rychtářem já, musí se držet na dudy. A ve městech? Myslím, že by si tam také jednou mohli uši namastit dudami! (*Odejde.*)

ŠAVLIČKA: Inu, dávaly se už koncerty na drnkačku, proč by to nešlo taky s dudami? Mangari! Ale musel by člověk něco umět – rozumíme?

KALAFUNA: I což je o to! Švanda to umí z fundamentu; dnes to arci vidět není, když mu láska tlačí na osrdí – he he! – a z toho má potom ten krátký dech.

ŠAVLIČKA: Pro holku bys věšel hlavu jako zmoklý kapoun? Škoda že neznáš nějakou onačejší muziku než ty dudy, mohl bys rovnou do světa a vydělávat peníze; potom bys neměl s láskou žádných hořkostí. Peníze dokážou, nač si jen pomyslíš. Kdo má cvoky, podepírá boky.

Peníze jsou pány světa,

dukát, to je pravý rek,
a co někdy stovka umí,
to by člověk sotva řek.
Bez peněz
se nechce žít,
bez peněz
se utopit.
Bez peněz,
ach bez peněz,
žiješ hůř nežli ten pes.
Jenom k nebeské armádě
až se budem jednou brát,
ano, jen v tom těžkém pádě
bez peněz to půjde snad.

Vrátí se do hospody, všechna chasa s ním; jen Kalafuna a Švanda zůstanou vpředu.

KALAFUNA (*po chvílce*): Jářku, Švando, máme tady civět pánubohu do oken? Pojď, snad cvrnkne někdo dvacetníkem.

ŠVANDA: Jdi jen sám – nemám dechu – mně je tuhle (*sahá si na srdce*), jako by mi chtěly všechny měchy prasknout. Neslyšel jsi, že má jiný za muziku tisíce?

KALAFUNA: Snad je potřebuje, přej mu je.

ŠVANDA: Já je potřebuji taky.

KALAFUNA: I jdi – my máme dost, hehe, když nedělá žaludek bandurskou.

ŠVANDA: Ale já chci víc! Půl tolaru mi nestačí; za to nemohu Dorotce koupit ani šněrovačku.

KALAFUNA: A ty bys jí nejraději koupil hned také čepeček – však já do tebe vidím. Ale bez šněrovačky se můžete mít také rádi.

ŠVANDA: Můžete! Co mi pomůže, když mi dá šenkýř na stůl plný džbáněk a já se ho nesmím dotknout? Dorotčin tatík, hajný Trnka, mi hrozí, že mi zpraží zadek jako zajíci.

KALAFUNA: To jsou tak hloupé řeči tatíků, když hoch nemůže hodit na stůl hned plný pytlík. Snad budu také takový mumloun, až mi ta moje kuřata dorostou.

ŠVANDA: Ale já vím, co udělám. Do toho kozlího měchýře už tady ani nefouknu; ale půjdu do světa a přinesu si tisíce!

KALAFUNA: He, he – kdyby to byly hniličky – proč ne?

ŠVANDA: Jen se posmívej! Půjdu a půjdu! Já měl už dávno táhnout sirky, nynčko to vidím. Když vydělá jiný člověk peníze drnkačkou, seženu já dudama také něco – a kdyby to byl jenom jeden tisíc.

KALAFUNA: Tobě ty zpropadené tisíce zmatou ještě kolečka. Podívej se na mne; já neměl ani zlámané grešle – he, he, když jsem si namlouval svou slad'oučkou Kordulku – její máma na mne brala koště – , a přece jsem holku dostal. Jenom trpělivě, jenom nic násílím.

ŠVANDA: Já nemám takovou račí krev!

KALAFUNA: Ale já dostal svou sladkou Kordulku.

ŠVANDA: A těm našim švihákům v koženkách dudy už také jaksi nevoní. Pryč tedy, hajdy do světa! Tam jsou toлары. Jen si tady hudlař a louskej bídu sám – já budu shánět tisíce! (*Odejde*)

KALAFUNA (*jde za ním*): Jakpak sám, když mám svoji drahou Kordulku? (*Volá za ním*): A počkej, zejtra máme ještě sousedskou! – Je pryč, chudinka, kvůli ženské – a pryč!

VÝSTUP 4.

Kordula z protější strany, s ní Honzík, Frantík a Kačenka. Kalafuna.

KORDULA: Ouha! – muži, Kalafuno! Co je to?

KALAFUNA: Ah, ty jsi tady, moje slepičko – a hned s celou kukaní?

DĚTI (*se okolo něho shrnou a ohmatávají mu kapsy*): Tatínku, máte koláče?

HONZÍK: Já bych rád nějaký makový.

FRANTÍK: A já hodnou měchuru.

KALAFUNA: Já také, mladý Kalafuno, já také, jen co je vyndají z pece; maminka trochu pozdě zadělala.

KORDULA: Jen dělej při naší nouzi ještě hlouposti. Co zde zevluješ? Není živé duše v hospodě?

KALAFUNA: Oh – jako nabitó.

KORDULA: Tak? – a ty tady chytáš hejly, místo abys seděl u cimbálu a chytal dvougrošáky?

KALAFUNA: Hehe – hrdličko, my žádný cimbál nemáme – leda kdybys tam přišla ty – to by byl cimbálek!

KORDULA: Že ty nemáš ani ruky ani kapsy, kde by krejcar uváznul!

KALAFUNA: Ale dušičko!

KORDULA: To víš dobře, jak jsem na to posvícení čekala!

KALAFUNA: Já také, dušičko. Čtrnáct dní jsem si šetřil

žízeň.

KORDULA: Já potřebuji na zimu sukni, Kačenka střevíce, Honzík kazajku –

KALAFUNA: He, he.

KORDULA: Kdybys za něco stál, pořídíš si alespoň teplé rukavice –

KALAFUNA: He, he.

KORDULA: Ale to ty ne! – Jenom abych já se dřela, abych já se o všecy krky starala, vstávajíc lehajíc abych myslila, co strčím dnes do hrnce!

KALAFUNA: He, he.

KORDULA: Ale to musí být jináč, to ti povídám!

DĚTI: Maminka se zlobí! (*Schovávají se za otce.*)

KALAFUNA: (*se jen pořád svým dobrosrdečným způsobem směje*).

KORDULA: (*hledí na něho a neví, co má říci*).

KALAFUNA: Stará! (*Natahuje po ní krk a špulí ústa.*)

KORDULA: Teď se podívejme na toho blázna! (*Sotva se zdrží smíchu.*) Já tady kážu –

KALAFUNA: Dnes je posvícení, dnes se nekáže! Pojd' sem a dej mi hubičku, he, he.

KORDULA: Dej radši dětem koláč.

KALAFUNA: Dám, dám, slepičko. Půjdeme do hospody, potom po chalupách – to bude koláčů plná ošatka. Ale teď se neškared' – a pojd', dej si zahrát – he, he, však on tě někdo provede! Jsi ještě jako lusk.

KORDULA: To je potom pojednání s mužem! Raději do vody skočit, nežli se vdávat.

KALAFUNA: Arci, arcí – ale žádná to neřekne před vdavkami, každá teprve deset let potom – když se nabaží. Ó, vy ženské safraportské. (*Vede ji přitom do hospody – děti se hrnou za nimi.*)

VÝSTUP 5.

Proměna – Křižovatka u hájovny

Švanda, potom Dorotka.

ŠVANDA (*přicházejte, pozorně se ohlíží*): Jistě je doma – starý ji k muzice nepustí – a sám bude v lese. (*Klepá na okno ve stavení hajného.*) Dorotko!

DOROTKA (*ve stavení*): Kdo je to?

ŠVANDA: Já. – Pojď trochu ven!

DOROTKA (*vycházejíc*): Kdopak je ten já? – Ach, jsi to ty? Kdepak ses tady vzal? Já myslím, že sedíš v hospodě – a na mne ani nevzdechneš.

ŠVANDA: I dej mi pokoj! Já utekl z hospody, protože ti musím něco říci.

DOROTKA: Jen aby to bylo něco veselého. Mně se dnes zdálo o růžích a to znamená mnoho pláče. Copak je to?

ŠVANDA: Já vím, co udělám, aby se tvůj tatík na mne nesatonil.

DOROTKA: Copak je to?

ŠVANDA: Aby mi dovolil za tebou chodit.

DOROTKA: Copak to uděláš?

ŠVANDA: Já vím, jak dostanu peníze!

DOROTKA: Ty?

ŠVANDA: Mnoho peněz!

DOROTKA: Mnoho?

ŠVANDA: Dnes se mi zajiskřilo v mozku a chytlo to jako v plném troudníku. Dorotko, za několik neděl budeme svoji!

DOROTKA: Za několik neděl? I ty jemináčku – ach, ty můj zlatý Švando z Blatí! Mne to už beztoho všechno mrzí; tatínek pořád hubuje, a já na tebe nemohu zapomenout; budu na tebe myslet snad ještě v černém hrobě. – A jak to dokážeš?

ŠVANDA: Rychle mne obejmi, Dorotko, a uhlídáš ten důkaz.

VÝSTUP 6.

Trnka s ručnicí na rameně. Předešlí.

TRNKA: Tchoř je v komoře! – I prach do luňáka, půjdete-li pak od sebe? Nedáte si pokoje ani o božím poledni? Kolikráte ti mám říkat, ty parohatý dudáku, abys mi za holkou nelezl? Budeš tak dlouho dělat, až ti vsolím do lýtek hrst broků.

ŠVANDA: Nechte si povědět, strýčku Trnků –

DOROTKA: Ano, tatínku, nechte si povědět; jak to teď vypadá –

TRNKA: Ticho! Já bych si z toho nic nedělal, že ani otce ani matky nemáš –

ŠVANDA: No, snad jsem nespádl z dubu jako žalud?

TRNKA: Nu tedy, že ani otce ani matky neznáš. Já bych nedbal na lidské řeči, jen kdybys měl do čeho kousat. Kdybys byl aspoň pacholkem u koní, a třeba jen tím pastýřem, jako býval tvůj nevlastní otec, abys měl krajíc jistého chleba –

DOROTKA: Ale počkejte, tatínku ...

TRNKA: Mlčíš mi! Já vím, co chceš – přimlouvát se, domlouvát se, známe se, ty jsi chtivá straka – hr! hr!, jen abys ho už měla. Ale co potom? Pískat kudlu.

ŠVANDA (*hezky hlasitě*): Však není tak zle, pane Trnko! A kdybyste věděl –

TRNKA: Já vím až dost!

DOROTKA: Nic nevíte, tatínku! Švanda dostane peníze.

ŠVANDA: Tisíce – aha! Teď byste rád věděl, kam sýkora nosem sedá.

DOROTKA: Slyšíte, tatínku? A za dvě neděle máme svatbu. Já dostanu novou sukni, vid', a novou šněrovačku –

TRNKA: Ale ty poblázněná pěnkavo! Kdepak by vzal ten chudák peníze? Rodičů nemá, přátel nemá, vydělat si je neumí –

ŠVANDA: Kdož to ví? – a jen abyste o tom věděl – já jdu do světa!

DOROTKA: Do světa? Švando, co ti napadá? Jakpak bude potom za osm dní svatba? Svět je bůhvíjak veliký – toť se do té doby nevrátíš?

ŠVANDA: Tedy musíš trochu čekat; já si také dám srdce na zámek.

TRNKA: Ale copak chceš, ty janku, ve světě? Vždyť jsi jaktěživ nebyl dál nežli v Strakonících?

DOROTKA: Ano, co tam chceš?

ŠVANDA: Vydělávat peníze!

TRNKA: Jakpak?

ŠVANDA: No – dudami.

TRNKA: Du ... hahahaha!

ŠVANDA: Co se smějete? Teď se vydělává nejvíce peněz muzikou.

TRNKA: I ty pomámený strakapoune! Jsi tak hloupý, nebo se tak stavíš? (*Opravdově.*) Teď se vydělávají peníze tuhletím (*ukáže na čelo*) a tuhletím (*ukáže ruce*) – ale dudy? Máš mě snad za blázna? Můžeš jít – i ano, ale po hospodách, kde ti budou

házel po krejcaru – a jinde se ti vysmějou. Jdi si, jdi, ale do mého revíru mi nepáchni, dokud nebudeš mít na stole dva plné talíře – a kdyby to bylo třeba v ovčáckém baráku!

DOROTKA: Tatínku! Ach milý Švando, nech ten svět být světem a zůstaň doma; já radši ještě počkám, až se ti něco nahodí

–
TRNKA (*prudce s posměchem*): I nech ho, ať si jde; však on zase brzy přileze a bude sbírat hlady suché šípčí!

ŠVANDA: Třeba suché, tvrdé trnky, hajnej Trnko!

TRNKA: I ty rozčepejřený tetřeve!

ŠVANDA (*vjede do něho furiantství*): A jakorát, že půjdu – a kdybych měl ty peníze vyžebrot!

DOROTKA: Ale Švandičko!

ŠVANDA: Mlč! – Nic si z toho nedělej. Žeť mi to také leží na prsou jako mlýnský kámen, když musím od tebe –

DOROTKA: Já tě nepustím!

ŠVANDA: Neplač – já něco umím a ty tisíce přinesu. To se pak podíváme, co bude mít tvůj tatík proti mně. Již teď by mohl olíznout po takovém zeťovi všech deset – už kvůli tobě, že se máme tak rádi – ale cožpak on ví, co to je. Celý den chodí okolo pařezů, a ještě sám zpařezovatí! (*Rozčileně odejde.*)

TRNKA (*chce za ním*): I ty prachmiliónský –

DOROTKA (*ho zastavuje*): Tatínku, mějte povážení – on to tak zle nemyslí – vždyť ho znáte. Jazyk má hned na kolečku, ale je to ...

TRNKA: Ticho – a domů!

DOROTKA: Však já už jdu. (*Pláče.*) Teď teprve vidím, že nevíte, co to je, když má jeden druhého rád – vy jste to nejspíš nikdy nezkusil, anebo již tak hrozně dávno, že se na to ani nepamatujete. Ale to vám povídám, tatínku – já si nemohu pomoci – pustíte-li mi Švandu do světa, lehnu si a bude po mně – anebo poběhnu za ním. (*Odejde.*)

TRNKA: I ty nezdar... ne, ne, tatíku, zlobit se nesmíš. Jak jsi ji vychoval, tak ji máš – co na srdci, to na jazyku, tak žádné hněvy. Vždyť víš dobře, co jí chybí, a býval jsi také takový, třeba jsi to nechtěl nýnčko ukázat. Měj si ho ráda, jestli ti srdce jinak nedá. Budeme tak dlouho na moudrého hrát, dokud nějakou hloupost nevyvedeme. (*Odejde do stavení.*)

(Pauza, nástup hudby.)

ŠVANDA (*se vrací*): Jářku, pantáto, nic ve zlém – Dorotko – jsou pryč. To bude těžké smiřování. – A já? Mně je, jako by se o mne dva duchové tahali: jeden šeptá, abych šel – druhý, abych nechodil; jeden slibuje zlaté hory, druhý prázdnou mošnu. (*Sedne si pod strom.*) Co mám dělat? – zase do hospody? – já bych radši celý měch roztrhal... anebo do světa? – jen kdybych věděl, že dovedu zahrát, aby se to lidem líbilo! (*Podepře se pololeže o loket a dá hlavu na dlaň.*) Tady to arci jde – ale jak to půjde jinde? (*Z dáli je slyšet dvanáct hodin bít.*) Už poledne. – A ve mně je hotová půlnoc – před očima se mi to mihá – hlava mi jde kolem a přece – ten boží svět, to je krása. (*Rozezní se plně píseň domoviny a zraní.*)

VÝSTUP 7.

Proměna – poledne v polích u lesa.

Švanda. Později lesní panny a Rosava.

ŠVANDA: Ach, teď je mi volno – teď je tu krásně. (*Usne.*)

LESNÍ PANNY (*vytančí v kruhu mezi břízami*):

Je v půli den,
pospěšme ven
nasbírat slunce
do zlatých plen.
Svou čaromoc
až prostře noc,
na bílé kapradí
rozlijem slunce moc.

Volání z dálky, které se stále přibližuje: Polednice! Ptačí zpěv a hudba zmlkne. Lesní panny se zastaví v tanci. Vystoupí polednice Rosava.

ROSAVA:

Šťastnější sestry mé,
ztracená sestra,
zakletá sestra
z vašeho kruhu,
srdéčka moje,

o pomoc prosí,
aby své dítě
z úkladů a sítě
lidských nehod vyvedla.

BĚLENA: S člověkem syna máš!

LESNÍ PANNA: To že je syn tvůj?

ROSAVA:

Ano, můj synek,
pro něhož mě panovnice
nad pannami
temných lesů netrpěla více
v říši své – ta bláhová!
Myslí snad, že srdce ženy
proti bolu této změny
nezná žádné utěšení?
Já to přísné vyhoštění
ráda nesu – vždyť mám syna!
Když je šťasten, mizí utrpení,
které na mne uvalila vina.

BĚLENA: Spanilý to mládenec!

ROSAVA:

Ano, jako poupě boží,
leželo mé dítě v nuzném loži,
chudým jsem je svěřit musela!

A přec rostlo, smavé jako kvítí,
vídala jsem je, však políbiti –
ne, to matka nikdy nesměla,
to v mé kletbě bylo nejkrutější. –
Dnes je velký muž. A sám má rád
děvče, které nechtějí mu dát,
že je chlapec z chudých nejnuznější.

BĚLENA: Jaké že má nyní přání?

ROSAVA:

Rád by dostal svoji milou;
ale otec vede jinou:
že je ženich tuze chudý,
že nemá nic než své dudy.
Tu chce, chlapec ubohý,
skočit na nohy,
běžet do světa a získat zlato,
aby dostal dívku za to.
Dovede to, když mu z lásky dáte
vzácný dar, jež samy jenom máte.

BĚLENA: Jakou chceš pomoc od lesních panen?

ROSAVA:

Vdechněte mu v jeho dudy
svoje sladké zpěvy,
ať tou hudbou jeho všudy,
kamkoli jen vkročí,

ztichnou smutek, bolest, hněvy,
radostná ať slza jiskří z očí,
ať se na něj každé srdce směje –
však i zlaté odplaty mu přeje.

BĚLENA:

Srdečná prosba,
splněná prosba.
Do jeho dud vložme
zpěvů svých kouzla:
dudy však budou jak on sám,
plné dobra i zla.
Ztratí svou moc, když on jim přestane věřit,
jejich zpěv sám v sobě nepozná.
Lesní panny vztáhnou ruce, jako by Švandovy dudy žehnaly.

LESNÍ PANNY:

Zni z českých dud, hudbo mých zpěvů,
kdykoli mládenec ten zahraje!
Zni smutným srdcím pro úlevu,
veselým jak zpěvné šalmaje.

BĚLENA:

Sladce budou jeho dudy hrát,
pokud sám je bude milovat.
Kdyby však v samolibé pýše

chtěl sebe sama stavět výše
nad nástroj, jehož nástrojem je sám,
tu naše kouzlo pomine,
a syn tvůj snad i zahyne.
Úder jedné hodiny, pohyb Lesních panen k odchodu.

BĚLENA:

Poledne mívá,
vraťme se zpátky,
za dne nám dán je
k vládě čas krátký.

LESNÍ PANNY:

Skryjme se opět v lesnatém stínu,
nám přeje doba večerních stínů.

ROSAVA: Děkuji, sestřičky, za lásku k synu ...
Zmizí.

VÝSTUP 8.

Kalafuna, Švanda spící.

KALAFUNA (*trochu bojácně se ohlíží, nežli Švandu zhlédne*): Ať neumím kalamajku zavrznout, když jsem si to nepomyslí! To bývá jeho místečko – ale já jsem rád, když sem nemusím, zvláště o polednách. Neříkají tu darmo „u začarovaného kamene“. Hajný chlapíka vylil – he, he, a chlapec tu nejspíš prolil několik zamilovaných slziček. Teď spí! – Co mu to napadá? – a heká, jako by ho tlačila můra – místo aby on tlačil dudy. He, Švando! – Švando!

ŠVANDA (*vyskočí*): Co je to? Kdo je to?

KALAFUNA: Já jsem to. Vezmi oči do hrsti.

ŠVANDA: A kam se poděli ti andělé?

KALAFUNA: Tady? Leda tohle roští – nebo nějaká polednice: ty zde mívají svoje rejdy.

ŠVANDA: Polednice? Viděl jsi už nějakou?

KALAFUNA: Já ne, ale matka mé báby říkávala, že její prabába jedenkrátě jednu potkala a že –

ŠVANDA: A copak jsou vlastně ty polednice?

KALAFUNA: To jsou jako invalidky lesních panen. Když prý se nějaká lesní panna zamiluje do člověka, ta jejich královna ji vyžene a udělá z ní bludnou polednici, a z těch polednic se po čase stanou divé ženy. Ale teď pojď!

ŠVANDA: Kam?

KALAFUNA: No, kam – hrát!

ŠVANDA: Já? Hrát? Já mám teď jiné hraní v hlavě. Půjdu do světa!

KALAFUNA: Ale, hochu, dej si pokoj. Podívej se na mne. Já nevystrčil jaktěživ hlavu dál, než, abych tak řekl, za panské stodoly, a co mi chybí? Zdráv jsem, ženu mám –

ŠVANDA: To je to! – Ale já ji nemám a s holýma rukama ji nedostanu. A pro peníze musím do světa. Tam je vydělám.

KALAFUNA: Vyděláš? Ale co proděláš? Svět je okluzký!

ŠVANDA: Tisíce! Mně se o nich zdálo.

KALAFUNA: Tak? Nu jen když se ti o nich zdálo – he, he! To je trefa. Zůstaň doma!

ŠVANDA: Já ti byl jako v pěkném velkém zámku, a tam bylo plno pánů a paní a všechno ve zlatě – a ti chtěli, abych jim hrál.

KALAFUNA: He, he! Kdyby to byli naši v koženkách, to bych se nedivil.

ŠVANDA: Na začátku jsem nevěděl, mám-li se opovážit –

KALAFUNA: Aby se ti nevysmáli.

ŠVANDA: Ale potom si dodám kuráže, vezmu kozlíka do ruky – *(dělá vše, jak vypravuje)*.

KALAFUNA: A páni si zacpávali uši.

ŠVANDA: Myslím si: skoč oko nebo zub – fouknu do měchu a začnu hrát. *(Hraje polku.)*

KALAFUNA: A paničky utíkaly, jako by do nich střelil – he, he! U nás – *(pozoruje podivnou hru)* by to arci prošlo; ale páni mají – jiné lahůdky – u nich to jde: es tralalala. Ale Švando

(Kalafuna se postupně roztančí podle Švandových dud) dej pokoj – tacet – dělej pauzu! *(Pláče pohnutím, zpívá a přiznává podle Švandovy melodie.)*

ŠVANDA *(přestane hrát)*: Copak ti je?

KALAFUNA *(stírá slzu)*: Který duch ti to sedl do měchu? Švando, chlapče! To zrovna chytá za srdce!

ŠVANDA: To mi povídali ti páni také – a sypali mi potom tolary. Sám nevím, je to v těch dudách, nebo v mém smutném muzikantském svědomí?

KALAFUNA: Nech tolary ve snu a drž se pravdy! Pojď a zahrej ve vsi! Ti budou koukat na našeho Švandu.

ŠVANDA: Teď už ne, kamaráde. Já jdu do světa, jak jsem, s holýma rukama –

KALAFUNA: Švandičko, nedělej mi to!

ŠVANDA: Tak dlouho se krčí malý vrabec v hnízdě, až přece vyletí a potom hejchuchu! Celý svět je jeho, všude klove, všude zobe, všude se třepetá. Já se budu nynčko také třepetat. *(Za scénou Dorotčino blížíci se volání: Švando!)* Tady, Dorotko! *(Vzdychne.)* Ale Dorotka?

KALAFUNA: Vidíš, příležitost dělá zloděje. Pamatuj, že bys tu nechal Dorotku!

ŠVANDA: Ale nic! Musí na mne věrně čekat. Já si budu také hledět jen tisíců. – Už jde, schovme se jí!

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.